



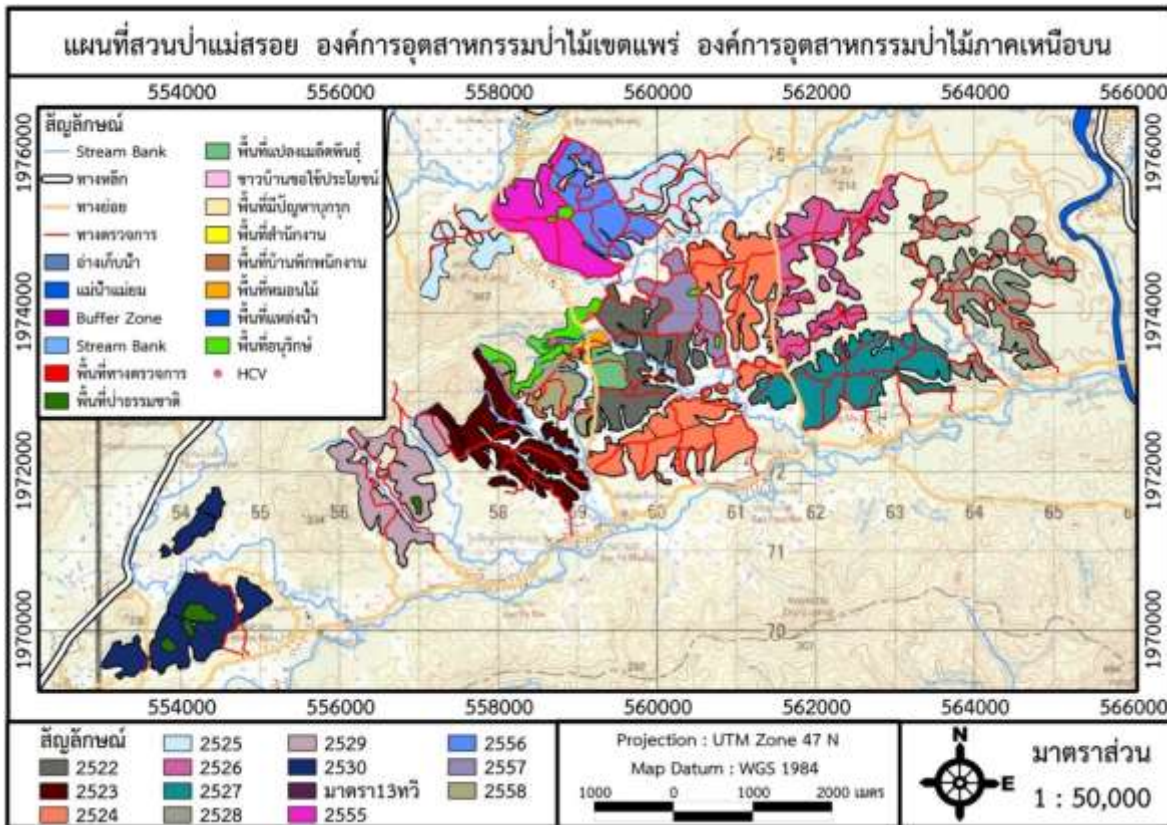
### Mae-Saroy Forest Plantation Management Summary บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าแม่สรอย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

#### สวนป่าแม่สรอย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่

สวนป่าแม่สรอย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ เป็นสวนป่าโครงการที่ ๒ ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ป่าบก ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สรอย อ.วังชิ้น จ.แพร่ เริ่มปลูกสร้างสวนป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ แปลงปี (แปลงปี ๒๕๒๑-๒๕๓๐) โดยใช้ระบบหมู่บ้านป่าไม้ (บ้านสวนป่า แม่สรอย) และได้จัดทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า (สป.๓) เล่มที่ ๐๑ ฉบับที่ ๐๖ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๙ รวมเนื้อที่ทั้งหมด ๑๐,๗๓๔ ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๓๐๐ - ๓๕๐ เมตร



ที่ทำการสำนักงานสวนป่า ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ (E ๕๕๙๐๓๐ N ๑๙๗๓๕๙๕ : UTM WGS ๑๙๘๔ Zone ๔๗ N) ระยะทางห่างจากอำเภอวังชิ้น ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร อยู่ห่างจากสำนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ ประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ห่างจากสำนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน ประมาณ ๘๐ กิโลเมตร



ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน  
(Sustainable Forest Plantation Management System)



องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากล โดยการปลูกสร้างสวนป่า คຸ້ມครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการ ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศ อย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็น พื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไก การตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริม และพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบ เขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

### การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน ๓ ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

### วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า



## ระบบวนวัฒนวิธีของสวนป่าไม้สัก

### 1. การปลูกสร้างสวนป่าไม้สัก มีวิธีการดำเนินการดังนี้ คือ.

- 1.1 รั้ววัดพื้นที่ที่แน่นอน เพื่อทราบขอบเขตพื้นที่ที่ผลิตที่แน่นอนและวางแผนในการจัดการปลูกดูแลและเก็บเกี่ยว
- 1.2 เตรียมพื้นที่ปลูก โดยการกำจัดวัชพืชจำพวกหญ้า ไม้พื้นล่างที่จะเป็นปัญหาต่อการปลูกและการเจริญเติบโตของกล้าในอนาคต เช่นพวกไม้หนาม เถาวัลย์ เป็นต้น แล้วทำการเก็บบริบ
- 1.3 เตรียมกล้าไม้ โดยการนำกล้าที่ผลิตซึ่งอาจจะผลิตจาก เมล็ด หรือ จากเหง้าที่ผ่านการคัดคุณภาพมีการเจริญเติบโตดี แข็งแรง ให้ผลผลิตสูง
- 1.4 ปักหลักหมายปลูก เพื่อให้ไม้สักที่ทำการปลูกมีระยะการปลูกที่เท่ากัน (2x2, 3x3, 4x4) และเป็นระเบียบ เป็นแถว สามารถจัดการได้อย่างเป็นระบบ เกิดผลกระทบต่ำ
- 1.5 ปลูก (ดูแลหน่อหรือปลูกซ่อม)
- 1.6 ปลูกซ่อม เมื่อต้นสักที่ปลูกไว้ในแปลงขาดหายไปซึ่งอาจเกิดจากการตาย จึงต้องทำการปลูกซ่อมในส่วนที่หายไป เพื่อให้ผลผลิตในแต่ละแปลงเป็นไปตามแผนการปลูกและการผลิต
- 1.7 กำจัดวัชพืช ครั้งที่ 1 (ใส่ปุ๋ย, แต่งหน่อ) โดยการกำจัดวัชพืชจำพวกหญ้า เถาวัลย์ พวงไม้หนาม และไม้พื้นล่าง แล้วทำการใส่ปุ๋ยโดยการเจาะเป็นหลุมกว้างประมาณ 2 นิ้ว ลึกประมาณครึ่งฟุต แล้วหยอดปุ๋ยลงไปแล้วกลบ แล้วทำการแต่งหน่อโดยการตัดเอาเถาวัลย์ออก
- 1.8 กำจัดวัชพืช ครั้งที่ 2 (ใส่ปุ๋ย) โดยการกำจัดวัชพืชจำพวกหญ้า เถาวัลย์ พวงไม้หนาม และไม้พื้นล่าง แล้วทำการใส่ปุ๋ยโดยการเจาะเป็นหลุมกว้างประมาณ 2 นิ้ว ลึกประมาณครึ่งฟุต แล้วหยอดปุ๋ยลงไปแล้วกลบ
- 1.9 กำจัดวัชพืช ครั้งที่ 3 โดยการกำจัดวัชพืชจำพวกหญ้า เถาวัลย์ พวงไม้หนาม และไม้พื้นล่าง เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตให้แก่กล้าไม้
- 1.10 ป้องกันไฟ การทำแนวกันไฟไว้รอบๆแปลงสัก และทำการชิงเผา คือ การเผาพวกวัชพืชออกในขณะที่วัชพืชยังไม่โตและรกรากมากนัก ป้องกันการเกิดไฟไหม้แปลงสวนป่า ลดความรุนแรงของไฟในกรณีเกิดไฟไหม้และช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตให้แก่ต้นสัก
- 1.11 ซ่อมแซมทางตรวจการ แนวกันไฟ เพื่อรักษาคุณภาพพื้นที่ และ ป้องกัน การพังทลายของถนนตรวจการ
- 1.12 นับเปอร์เซ็นต์รอดตาย ความโต สดอากไม้ ติดตามความเจริญเติบโต อัตราการรอดตายของไม้สักในแปลง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดการพัฒนาและเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างยั่งยืน
- 1.13 ปีที่ 2 กำจัดวัชพืช แต่งหน่อ ปลูกซ่อม ป้องกันไฟ เพื่อบำรุงรักษาส่งเสริมและติดตามการเจริญเติบโตของหมู่ไม้



## 2. การตัดสางขยายระยะไม้สัก ( thinning )

ใช้ Selection System ในระบบ Low thinning คัดเลือกต้นไม้ที่มีลักษณะทรามและเล็กออกมาใช้ประโยชน์ก่อน เหลือต้นไม้ลักษณะดีไว้ทำออกในรอบตัดฟันสุดท้าย โดยกำหนดรอบตัดฟัน (Rotation) ไว้ที่อายุ 30 ปี ดังนี้

- ก. ตัดสางขยายระยะครั้งที่ 1 (The first thinning) เมื่อไม้สักอายุ 15 ปี
- ข. ตัดสางขยายระยะครั้งที่ 2 (The second thinning) เมื่อไม้สักอายุ 20 ปี
- ค. ตัดครั้งสุดท้าย (The final cut) เมื่อไม้สักอายุประมาณ 30 ปี





## การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่สรอย

### ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด ๙,๑๐๑.๑๗๒ ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) ๐.๒๓๔ ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่า ๒,๑๒๙.๖๗๔ ลบ.ม./ไร่/ปี

\* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่า ประจำปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘

### แผนการทำไม้ประจำปี ๒๕๖๑

- แปลง ๒๕๒๔ เนื้อที่ ๓๓๑.๘๐๔ ไร่ ปริมาตร ๒,๓๐๐ ลบ.ม.
- แปลง ๒๕๒๘ เนื้อที่ ๒๙๕.๕๒๗ ไร่ ปริมาตร ๓๕๐ ลบ.ม.
- รวมทั้งหมด ๒,๖๕๐ ลบ.ม.



### แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่สรอย

ปี ดำเนินการ	ตัดสางขยายระยะครั้งที่ ๑ (อายุ ๑๕)			ตัดสางขยายระยะครั้งที่ ๒ (อายุ ๒๒)			ครบรอบตัดฟัน (ST)			ปริมาตร รวมทั้งสิ้น (ลบ.ม.)
	แปลงปี (block)	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	แปลงปี (block)	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	แปลงปี (block)	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	
๒๕๕๘	๒๕๓๐	๙๑๘.๕๑๔	๑,๐๐๐				๒๕๒๓ (๒+๓)	๗๗๖.๒๙๑	๒,๕๐๐	๓,๕๐๐
๒๕๕๙							๒๕๒๒ (๒)	๔๒๐.๒๗๙	๓,๓๐๐	๓,๓๐๐
๒๕๖๐							๒๕๒๒ (๓)	๓๑๘.๕๒๕	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐
๒๕๖๑				๒๕๒๘ (๑)	๒๙๕.๕๒๗	๓๕๐	๒๕๒๔ (๑)	๓๓๑.๘๐๔	๒,๓๐๐	๒,๖๕๐
๒๕๖๒				๒๕๒๘ (๒)	๒๕๐.๙๕๒	๓๐๐	๒๕๒๔ (๒)	๒๘๕.๖๕๕	๒,๐๐๐	๒,๓๐๐
๒๕๖๓				๒๕๒๘ (๓)	๒๖๙.๖๔๐	๓๕๐	๒๕๒๔ (๓)	๒๙๖.๕๘๖	๒,๒๐๐	๒,๕๕๐
๒๕๖๔				๒๕๒๘ (๔)	๒๔๙.๔๕๐	๓๐๐	๒๕๒๔ (๔)	๒๕๖.๕๒๗	๑,๙๐๐	๒,๒๐๐
๒๕๖๕				๒๕๒๙ (๑)	๔๑๗.๗๗๖	๕๐๐	๒๕๒๔ (๕)	๒๙๔.๒๑๒	๒,๑๐๐	๒,๖๐๐
๒๕๖๖				๒๕๒๙ (๒)	๓๒๒.๒๕๔	๔๐๐	๒๕๒๕ (๑)	๒๘๑.๗๔๘	๑,๘๐๐	๒,๒๐๐
๒๕๖๗				๒๕๓๐ (๑)	๒๓๕.๑๘๒	๓๐๐	๒๕๒๕ (๒)	๔๓๓.๔๖๖	๒,๓๐๐	๒,๖๐๐
๒๕๖๘				๒๕๓๐ (๒)	๓๗๗.๙๗๔	๔๕๐	๒๕๒๖ (๑)	๒๕๒.๖๘๑	๑,๗๐๐	๒,๑๕๐



### การปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี ๒๕๖๑

- สวนป่าดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ ๒ แปลงปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒ เนื้อที่ ๓๑๘.๕๒๕ ไร่ พร้อมทั้งบำรุง

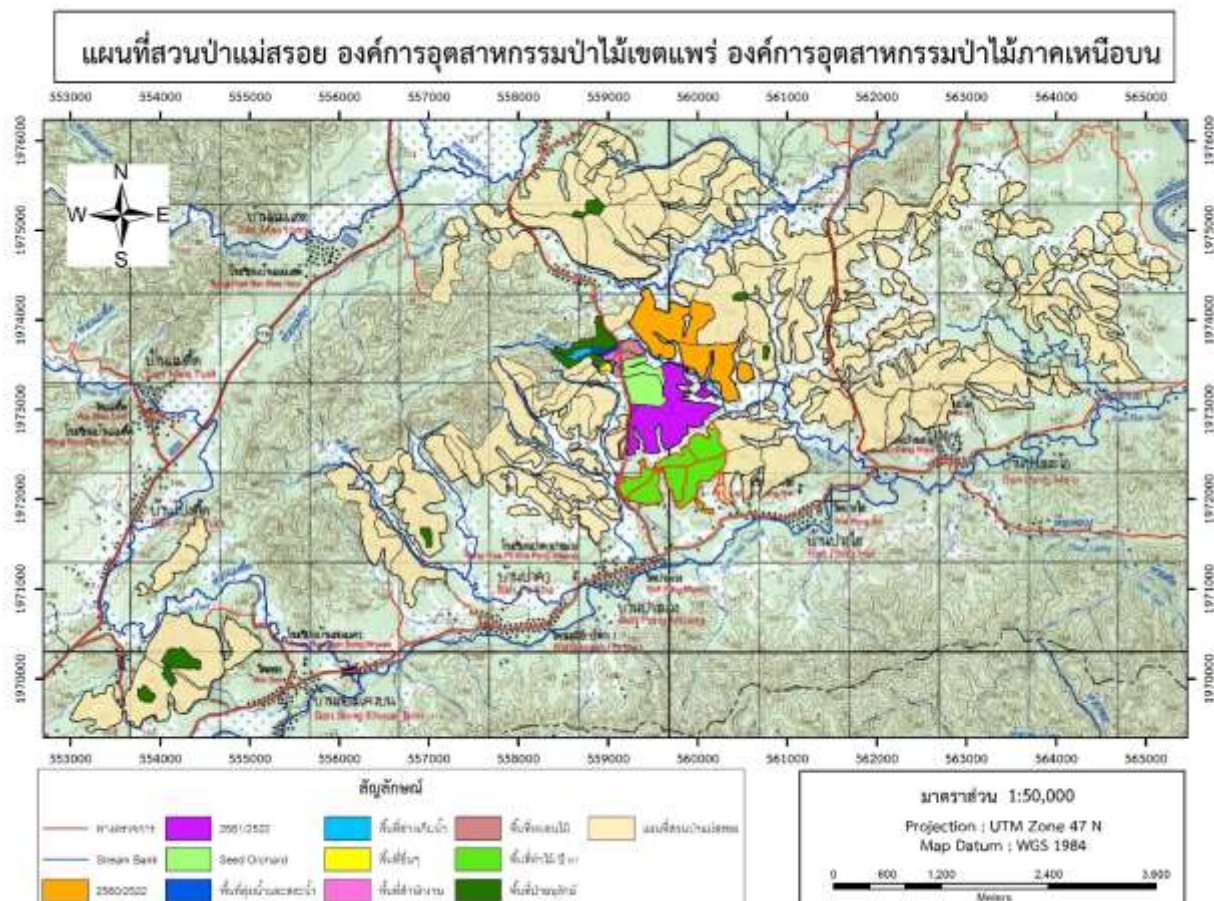
ดูแลตามแผนการดำเนินงานจัดการสวนป่าสัปดาห์ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ ๒

- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่า

### การดำเนินงานปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ ๒ ของงานสวนป่าแม่สรอย

ลำดับ	ปีที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ ๒	แปลงปีปลูกสร้างเดิม	พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ ๒ (ไร่)
๑	๒๕๕๘	๒๕๒๓	๔๓๒.๑๐๔
๒	๒๕๕๙	๒๕๒๓	๗๗๖.๒๙๑
๓	๒๕๖๐	๒๕๒๒	๔๒๐.๒๗๙
๔	๒๕๖๑	๒๕๒๒	๓๑๘.๕๒๕

### แผนที่กิจกรรมประจำปี ๒๕๖๑





## ผลการดำเนินงานของสวนป่า ประจำปี ๒๕๖๐

สวนป่าแม่สรอย มีการดำเนินงานได้ตามแผนการจัดการที่ได้กำหนดไว้ ทุกประการ ทำให้มีความยั่งยืน และสรุปผลการดำเนินงานในปี ๒๕๖๐ ดังนี้

### ๑. ด้านเศรษฐกิจ มีการจำหน่ายไม้ให้กับราษฎร ประชาชนทั่วไป ได้ใช้ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

๑.๑ สถิติการจำหน่ายไม้ ปี ๒๕๖๐ งานสวนป่าแม่สรอย ดำเนินการทำไม้ และจำหน่ายไม้สักแปลงปี ๒๕๒๒ ทำไม้ได้ปริมาตรไม้สักทั้งสิ้น ๒,๒๓๕.๔๓ ลบ.ม. จำหน่ายได้ปริมาตร ๑,๕๓๐.๑๕ ลบ.ม. คิดเป็นมูลค่า ๑๕,๒๘๒,๑๑๒.๗๕ บาท ส่งภายในหน่วยงาน ๗๕๙ ลบ.ม. คิดเป็นมูลค่า ๙,๑๐๐,๘๗๒.๐๓ บาท รายได้รวมทั้งสิ้น ๒๔,๓๘๒,๙๘๔.๗๘ บาท

๑.๒ การสำรวจปริมาณความเพิ่มพูน งานสวนป่าแม่สรอย ได้ดำเนินการสำรวจปริมาณกำลังผลิต ทุก ๓ ปี และวิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูนรายปีของทั้งสวนป่า คือ ๒,๑๒๙.๖๗๔ ลบ.ม.ต่อปี (ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูน เมื่อไตรมาส ๔ ปี ๒๕๕๗ ถึง ไตรมาส ๑ ปี ๒๕๕๘)

๑.๓ ผลผลิตเชิงพาณิชย์จากของป่าในพื้นที่สวนป่าแม่สรอย จากการสำรวจการใช้ประโยชน์จากของป่าของชุมชนบริเวณรอบพื้นที่สวนป่า (ข้อมูลจากโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง เจตคติที่มีต่อสวนป่าแม่สรอย และการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่าที่ไม่ใช่เนื้อไม้ กรณีศึกษาชุมชนรอบสวนป่าแม่สรอย ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ , ภัทรพงษ์ กิตโกศล (๒๕๕๗) มหาวิทยาลัยแม่โจ้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่)

- เห็ด	ปริมาณ ๓,๕๖๑ ก.ก./ปี
- หน่อไม้	ปริมาณ ๖,๓๗๗ ก.ก./ปี
- ไข่มดแดง	ปริมาณ ๑,๐๙๐ ก.ก./ปี
- พืชและผัก	ปริมาณ ๕,๑๑๓ ก.ก./ปี

๒. ด้านสิ่งแวดล้อม สวนป่าแม่สรอย ดำเนินการจัดทำกิจกรรมตามแผนการจัดการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งควบคุม ป้องกันผลกระทบจากการดำเนินงานต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดแนวทางให้การปรับปรุง แก้ไข

๒.๑ การสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ก่อน - หลัง พื้นที่ดำเนินการทำไม้ จากการสำรวจโดยใช้แบบฟอร์มการสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน พบว่าพื้นที่แปลงที่มีการดำเนินการทำไม้ ออกนั้น ไม่พบ พื้นที่บริเวณสองฝั่งลำห้วย (Stream bank) พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ (Semi-natural forest) และพื้นที่ HCV หากแต่ควรต้องระวังแนวป้องกันรอบนอก (Buffer Zone) และทางตรวจการ และผลกระทบจากการดำเนินงาน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ดำเนินงานดังกล่าว

๒.๒ การตรวจติดตามพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV) งานสวนป่าแม่สรอย ดำเนินการติดป้ายสื่อความหมาย และตรวจติดตามพื้นที่ HCV เพื่อป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ดังกล่าว จากการสำรวจพื้นที่ HCV ไม่พบความเสียหาย หรือการบุกรุกต่อพื้นที่ ตามแผนการวิเคราะห์ภัยคุกคาม การจัดการ และการตรวจสอบติดตาม HCV

๒.๓ การสำรวจและวิเคราะห์ความหลากหลายทางชีวภาพพื้นที่สวนป่าแม่สรอย โดยคณะนักวิจัยจากศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งไม่พบว่ามีชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่เป็นชนิดพันธุ์ใกล้สูญพันธุ์ และมีความเสี่ยงใกล้สูญพันธุ์



**๒.๔ การตรวจติดตามต้นไม้อนุรักษ์ (Eternity Trees)** งานสวนป่าแม่สรอย ได้ดำเนินการติดป้ายสื่อ ความหมายบริเวณต้นไม้อนุรักษ์ และตรวจติดตาม ไม่พบความเสียหายต่อต้นไม้อนุรักษ์ จำนวนต้นไม้อนุรักษ์ในสวนป่าแม่สรอย

**๓. ด้านสังคม** งานสวนป่าแม่สรอย มุ่งเน้นการจัดการสวนป่าโดยให้ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าได้แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อลดผลกระทบจากการดำเนินงานของสวนป่า รวมถึงการส่งเสริมและให้ความร่วมมือกับการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆของทางชุมชนรอบสวนป่า นอกจากนี้ยังสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนรอบสวนป่า ซึ่งงานสวนป่าแม่สรอย ได้ดำเนินงาน และกิจกรรมด้านสังคม ดังนี้

**๓.๑ กระบวนการค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)** ดำเนินการค้นหาปีละครั้ง และในการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า ชุมชน และหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ ให้การตอบรับในทางบวกต่อการดำเนินงานของงานสวนป่าแม่สรอย

**๓.๒ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน** โดยการเข้าร่วมการดำเนินงาน และกิจกรรม ของชุมชน และหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่า เดือนละประมาณ ๒-๓ ครั้ง/เดือน

**๓.๓ การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่ากับชุมชน** ทั้งนี้งานสวนป่าแม่สรอย ได้แต่งตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่ากับชุมชนและหน่วยงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน และผู้ปฏิบัติงานของงานสวนป่า ให้รับทราบระบบการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง

**๓.๔ นำเสนอแผน และผลการดำเนินงานประจำปี** ได้ดำเนินการชี้แจงผลการดำเนินงานของงานสวนป่าแม่สรอย และแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่า เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น และแนวทางการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบต่อสังคม ปีละประมาณ ๒-๔ ครั้ง

**๓.๕ การพิจารณาจ้างเหมางานให้กับชุมชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับเหมาปฏิบัติงาน** ทั้งนี้งานสวนป่าแม่สรอย ได้กำหนดนโยบายการจ้างเหมาดำเนินงานของงานสวนป่าฯ โดยพิจารณาจากชุมชนในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างงานและรายได้ พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับจ้างเหมา ได้แก่ อุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ชุดยาปฐมพยาบาล รวมทั้งประกันภัยหมู่ของผู้ปฏิบัติงาน

**๓.๖ การจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างเหมา** ได้ดำเนินงานฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและลดความเสี่ยงที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างเหมา ปีละ ๑ ครั้ง

**๓.๗ การควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน** งานสวนป่าแม่สรอย ได้ส่งตัวแทนของงานแต่ละประเภทฝึกอบรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยมีนักวิชาการแรงงานชำนาญการเป็นผู้ให้ความรู้ในการฝึกอบรม และงานสวนป่าฯได้กำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย เพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และทำการบันทึกสถิติการเกิดอุบัติเหตุ และสาเหตุ พร้อมทั้งดำเนินการหาแนวทางป้องกัน และจ่ายค่าชดเชยแก่ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุ

**๓.๘ การคมนาคม** ดำเนินการสำรวจและซ่อมแซมถนนป่าไม้ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมของทางสวนป่า และเพื่อการสัญจรของชุมชนที่ใกล้เคียง





## ด้านสิ่งแวดล้อม

### ❖ ทรัพยากรป่าไม้

สังคมพืชบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับสวนป่า ส่วนใหญ่เป็นป่าผสมผลัดใบ และป่าเต็งรัง มีพรรณไม้ตามธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ รกฟ้า (*Terminalia alata*) ชี้อ้าย (*Terminalia triptera*) แดง (*Xylia xylocarpa* var. *kerrii*) จิ้งป่า (*Bombax insigne*) ขะเจ้า ( *Millettia leucantha*) ทิ้งท่อน (*Albizia procera*) อินทนิลบก (*Lagerstroemia macrocarpa*) ฝ้ายเสี้ยน (*Vitex canescens*) ตีนนก (*Vitex pinnata*) เปล้า (*Croton* sp.) กระมอบ (*Gardenia obtusifolia*) และหนามเค็ด (*Catunaregam tomentosa*) เป็นต้น

### ❖ ทรัพยากรสัตว์ป่า

สำหรับสัตว์ป่าภายในป่าธรรมชาติที่มีรายงานการสำรวจ พบว่า จำนวนชนิดสัตว์ป่าในกลุ่มนกพบเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มสัตว์ป่าอื่น ๆ และส่วนใหญ่เป็นชนิดสัตว์ป่าที่พบได้ทั่วไป เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ที่พบได้แก่ กระรอก และ กระแต เป็นต้น สัตว์เลื้อยคลาน ที่พบได้แก่ แย้ กิ้งก่าหัวสีฟ้า ตุ๊กแกบ้าน และงูชนิดต่าง ๆ เป็นต้น สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ที่พบได้แก่ กบนา กบหนอง อึ่งอ่างบ้าน และคางคกบ้าน เป็นต้น ส่วน นก ที่พบได้แก่ ไก่ป่า นกกางเขนดง นกแขวง นกปรอด นกกระปูด และนกเขา เป็นต้น

### ❖ ความหลากหลายทางชีวภาพพรรณพืช (Plant diversity)

ความหลากหลายทางชีวภาพพรรณพืชภายในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ของสวนป่า สำรวจพบพรรณพืชจำนวน ๑๔ วงศ์ ๒๑ สกุล ๒๓ ชนิด พรรณไม้เด่นในพื้นที่เริ่มมีพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาตั้งตัวได้มากขึ้น ที่สำคัญได้แก่ สัก (*Tectona grandis*) แดงสะแง (*Schoutenia ovata*) ปอลาย (*Grewia eriocarpa*) แดง (*Xylia xylocarpa*) และคำมอกหลวง (*Gardenia sootepensis*) เป็นต้น

ในขณะเดียวกันบริเวณพื้นที่โล่งก็มีกลุ่มไม้เบิกนำ (pioneer species) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มไม้พุ่ม (shrub) หรือไม้ต้นกึ่งไม้พุ่ม (shrubby tree) เช่น ตะครอง (*Ziziphus cambodiana*) และเปล้าหลวง (*Croton oblongifolius*) เป็นต้น เริ่มเข้ามาตั้งตัวได้ดีผสมผสานกับพันธุ์ไม้ท้องถิ่น (native species) แสดงให้เห็นว่า การกันพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ของสวนป่า มีศักยภาพสูงในการรองรับการตั้งตัวของพันธุ์ไม้ท้องถิ่น (native species) และมีแนวโน้มฟื้นฟูเข้าใกล้เคียงกับระบบนิเวศป่าธรรมชาติมากขึ้นในอนาคต

ผลการวิเคราะห์สถานภาพ (status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบ ไม่พบพันธุ์ไม้ที่จัดอยู่ในสถานภาพถูกคุกคาม (threatened) ตามการจัดของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, ๒๐๐๖) และ IUCN (๒๐๑๐)

### ❖ ความหลากหลายทางชีวภาพสัตว์ป่า (Wildlife diversity)

ความหลากหลายของสัตว์ป่าทั้งสี่กลุ่ม (สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และนก) ในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ พบจำนวนทั้งหมด ๖๐ ชนิด กลุ่มนกพบจำนวนชนิดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของสัตว์ป่าที่สำรวจพบ ตามการจัดจำแนกสถานภาพตามสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๘ และ IUCN (๒๐๑๐) ไม่พบชนิดพรรณสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูกคุกคาม (threatened status) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีสถานภาพเป็นกังวลน้อยที่สุด (least concern) หรือมีข้อมูลไม่เพียงพอ (data deficient)



สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น ๑,๑๖๓.๘๕๐ ไร่ คิดเป็น ๑๐.๙๕ % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (๑๐,๖๒๔.๖๗๒ ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

๑. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
๒. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
๓. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ (Semi-Forest)
๔. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

#### ❖ พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึง คุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าแม่สรอย ได้แบ่งพื้นที่ HCV แต่ละประเภทความสำคัญ ดังนี้

๑. HCV ๕ Basic need of local communities: อ่างเก็บน้ำห้วยผากั้ง
๒. HCV ๖ Cultural identity of local communities: ศาลเจ้าพ่อกั้งหลวง และป่าช้า



**การจัดการและการตรวจติดตาม** ทางงานสวนป่าแม่สรอยได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลงในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

**ผลการตรวจติดตาม** จากการสำรวจตรวจติดตามบริเวณศาลเจ้าพ่อผากั้ง มีไม้ยูคาลิปตัส ซึ่งเป็นไม้เนื้ออ่อน มีโอกาสโดนลมพายุพัดทำให้เกิดการหักโค่นใส่ตัวศาลเจ้าพ่อผากั้งได้ งานสวนป่าฯ จึงได้ดำเนินการแก้ไขโดยการเอาไม้ยูคาลิปตัสที่มีโอกาสหักโค่นใส่ศาลเจ้าพ่อผากั้งออก เพื่อลดโอกาสและความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ส่วนพื้นที่ HCV อื่นๆ ไม่พบความเสียหายจากการประกอบกิจกรรมของงานสวนป่าฯ



## การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (Site Inspection)

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ก่อนการดำเนินกิจกรรมของสวนป่าแม่สรอย ไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และทางงานสวนป่าแม่สรอยได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

๑. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
๒. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
๓. สร้างฝายดักตะกอน และชะลอความชุ่มชื้น บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้
๔. ปลูกหญ้าแฝกบริเวณที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน
๕. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

## ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าแม่สรอย ประกอบด้วย ๓ ตำบล คือ ตำบลวังชัน, ตำบลสรอย และตำบลแม่พุง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานสวนป่าแม่สรอย และหมู่บ้านสวนป่าแม่สรอย อยู่ในเขตพื้นที่ด้วย

\* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าแม่สรอย ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าแม่สรอย

## นโยบายของสวนป่าแม่สรอยด้านสังคม

- พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ๆสวนป่าเป็นอันดับแรกและกำหนดค่าจ้างแรงงานด้วยความเป็นธรรม
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา
- จำหน่ายไม้สักของสวนป่าประมาณ ๓๐% ให้กับชุมชนท้องถิ่นและหมู่บ้านป่าไม้
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมไม้ต่อเนื่อง
- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น
- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า



### ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า

#### กิจกรรมปลูกต้นไม้ เนื่องในวันรักต้นไม้



#### กิจกรรมวันเด็ก อบต.แม่พุง



#### ถวายเทียนและเครื่องสังฆทาน พร้อมด้วยร่วมปลูกไม้มงคล เนื่องในเทศกาลเข้าพรรษา





ร่วมการประชุมสัญจรประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่พุง



แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว ๕ ปี

ลำดับ	รายละเอียด	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๑.	<b>ด้านเศรษฐกิจ</b> - แผนการทำไม้ (ลบ.ม.) - แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	๔,๐๐๐ ๔๓๒	๓,๕๐๐ ๗๗๖	๓,๓๐๐ ๔๒๐	๒,๕๐๐ ๓๑๙	๒,๖๕๐ ๓๓๒
๒.	<b>ด้านสังคม</b> - กรมธรรม์อุบัติเหตุ (ปีละ) - ตกกลับกับชุมชน (ครั้ง) - มวลชนสัมพันธ์ (ครั้ง) - การจ้างแรงงาน (%) - การอบรม (ครั้ง)	๑ ๑ ๑๒ ๑๐๐ ๓	๑ ๑ ๑๒ ๑๐๐ ๓	๑ ๑ ๑๒ ๑๐๐ ๓	๑ ๑ ๑๒ ๑๐๐ ๓	๑ ๑ ๑๒ ๑๐๐ ๓
๓.	<b>ด้านสิ่งแวดล้อม</b> - พื้นที่ HCV (ครั้ง) - พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่) - ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น) - สถานีวัดการพังทลายของดิน (ครั้ง) - Site Inspection (ครั้ง/ปี/กิจกรรม)	๓ ๑,๑๖๓ ๑๗ ๓ ๒	๓ ๑,๑๖๓ ๑๗ ๓ ๒	๓ ๑,๑๖๓ ๑๗ ๓ ๒	๓ ๑,๑๖๓ ๑๗ ๓ ๒	๓ ๑,๑๖๓ ๑๗ ๓ ๒



วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้  
“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน  
เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูกในปี ๒๕๖๕”



ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่สรอย หมู่ ๑๔ ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่ รหัสไปรษณีย์ ๕๔๑๖๐  
โทร. - E-mail : -

10 ตุลาคม 2561

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่สรอย]

